

Κίνημα επαναπροσέγγισης η καλύτερη "λύση" (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό Σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Απρίλη του 2004 στην ιστοσελίδα της [Εργατικής Δημοκρατίας](#).

Περιεχόμενο

Κίνημα επαναπροσέγγισης η καλύτερη "λύση"

Ούτε με τους ιμπεριαλιστές ούτε με τους εθνικιστές

Ένα διεθνιστικό όχι στο σχέδιο Ανάν

Κίνημα επαναπροσέγγισης η καλύτερη "λύση"

Το πέμπτο και τελικό σχέδιο Ανάν έχει χαρακτηριστεί από τους περισσότερους ελληνοκύπριους και έλληνες πολιτικούς ηγέτες σαν "ετεροβαρές υπέρ των τουρκικών θέσεων". Κατηγορούν μάλιστα το "διεθνή παράγοντα", ότι πήρε το μέρος της Τουρκίας και πιέζει την ελληνοκυπριακή πλευρά να το δεχτεί.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι οι εκβιασμοί και οι απειλές των διάφορων μικρών και μεγάλων δυνάμεων που επεμβαίνουν στο κυπριακό δείχνουν με τον πιο καθαρό τρόπο ότι αυτή η πρωτοβουλία είχε σαν στόχο από την αρχή την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων. Από την άλλη όμως το πέμπτο σχέδιο Ανάν δεν είναι με κανένα τρόπο "ετεροβαρές υπέρ των τουρκικών θέσεων" όπως το παρουσιάζουν οι ελληνοκύπριοι εθνικιστές. Αντίθετα ικανοποιεί τις περισσότερες από τις ελληνοκυπριακές επιδιώξεις. Ίσως να μην υπάρχει άλλο ιστορικό προηγούμενο, όπου μετά από τριάντα χρόνια από τον πόλεμο και την κατοχή εδαφών ο νικητής επιστρέφει τόσα πολλά πίσω. Η ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη ούτε στα πιο τολμηρά όνειρα της δεν θα περίμενε να πάρει τόσα πίσω και να επανακτήσει κάποιο έλεγχο στο βορρά.

Αν το κριτήριο λοιπόν για να πούμε ναι ή όχι στο δημοψήφισμα είναι το πόσο ικανοποιεί τις ελληνοκυπριακές θέσεις το σχέδιο η απάντηση είναι ανεπιφύλακτα: Ναι.

Αυτό όμως θα πρέπει να είναι το κριτήριο μας; Για όσους παλεύουμε για έναν κόσμο χωρίς πολέμους, διακρίσεις, φτώχεια και καταπίεση, θα πρέπει να είναι άλλα τα κριτήρια και όχι η ικανοποίηση των εθνικών επιδιώξεων της πλευράς μας. Θα πρέπει να δούμε τι εξυπηρετεί το σχέδιο Ανάν και αν μπορεί να εξασφαλίσει την ειρήνη και τη δημοκρατία στο νησί ή θα έχουμε μια επανάληψη του παρελθόντος με τις εθνικιστικές εξάρσεις, τους πολέμους, και τις ψυχροπολεμικές αντιπαραθέσεις.

Ιμπεριαλιστικοί σχεδιασμοί

Είναι σε όλους γνωστό ότι οι τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό δεν ξεκίνησαν από την ειλικρινή διάθεση των δύο πλευρών να βρουν μια κοινά αποδεκτή διευθέτηση των διαφορών τους στην Κύπρο

αλλά από τις ΗΠΑ, οι οποίες και ελέγχουν αυτές τις εξελίξεις μέσω των ΗΕ και του Κόφι Ανάν. Θα ήταν αφέλεια να πιστεύει κανείς ότι ο Μπους που αιματοκύλησε το Ιράκ, το Αφγανιστάν και κάνει πλάτες στον Σαρόν να εξοντώνει τους Παλαιστίνιους έγινε ξαφνικά περιστέρι της ειρήνης που ενδιαφέρεται για την ειρήνη και τη δημοκρατία στην Κύπρο και την ενότητα Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Κάθε άλλο. Το ενδιαφέρον τους για το Κυπριακό ξεκινά από τους σχεδιασμούς τους για έλεγχο των πετρελαίων στην Κεντρική Ασία και την εξασφάλιση του ρόλου των ΗΠΑ σαν μοναδικής υπερδύναμης. Μέρος αυτών των σχεδιασμών ήταν και ο πόλεμος στο Ιράκ και δεν είναι καθόλου τυχαίο που το σχέδιο Ανάν εμφανίστηκε ταυτόχρονα με τις προετοιμασίες γι αυτόν τον πόλεμο.

Τα προβλήματα που προέκυψαν όμως με την αντίσταση στο Ιράκ και στις σχέσεις της με άλλες χώρες υποχρέωσαν τις ΗΠΑ σε ένα επανασχεδιασμό που σύμφωνα με την εφημερίδα "Κόσμος του Επενδυτή" (13/3/04) *"εφάπτεται τόσο των σχεδίων για μια 'ευρύτερη Μέση Ανατολή' όσο και της στρατηγικής της 'Νέας Ευρώπης'". Το Κυπριακό είναι ένα πείραμα στη Μέση Ανατολή, η επίλυσή του είναι η αρχή της διευθέτησης των μακροχρόνιων διαφορών στην περιοχή*". Σε μια περιοχή με τεράστια στρατηγική και οικονομική σημασία που οριοθετείται από τη Μαυριτανία μέχρι το Αφγανιστάν και συμπεριλαμβάνει εκτός από την Κύπρο, την Τουρκία, το Ιράκ, τη Συρία, το Ισραήλ, και άλλες χώρες. Φαίνεται όμως ότι και αυτοί οι σχεδιασμοί βρίσκουν μεγάλη αντίδραση γι' αυτό και θέλουν πάση θυσία μια διευθέτηση στο Κυπριακό που να λειτουργήσει σαν πιλότος για όλη την περιοχή.

Αυτό εξάλλου το δηλώνουν και οι ίδιοι οι αμερικανοί ανοικτά, όπως έκανε στις αρχές του Μάρτη ο αμερικανός υφυπουργός Εξωτερικών Μαρκ Γκρόσμαν που πριν ξεκινήσει μια αποστολή που ονομάστηκε "Περιοδεία στη Μεγάλη Μέση Ανατολή" μιλώντας στους ομογενείς στις ΗΠΑ είπε ότι *"η επίλυση του κυπριακού είναι ζωτικής σημασίας για τα εθνικά συμφέροντα των ΗΠΑ"*.

Αυτό που είναι "ζωτικής σημασίας" βέβαια για τα συμφέροντα των ΗΠΑ, δεν είναι η επικράτηση της ειρήνης, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης για τους απλούς ανθρώπους στην Κύπρο αλλά να εξασφαλίσουν τη σταθερότητα και τη συνεργασία δυο βασικών τους συμμάχων, της Ελλάδας και της Τουρκίας, που είναι απαραίτητοι για να επιβάλουν τον έλεγχό τους στην περιοχή, και ταυτόχρονα τη δική τους παρουσία και έλεγχο στο νησί για να μπορούν να το χρησιμοποιούν σαν "αβύθιστο αεροπλανοφόρο". Σε αυτήν την προοπτική είναι που στοχεύει η παρέμβαση των αμερικανών στο κυπριακό και αυτήν την προσπάθεια είναι που εξυπηρετεί πρώτα και κύρια το σχέδιο Ανάν. Γι' αυτό και οι περισσότερες πρόνοιες του αφορούν ένα "δίκαιο και ισορροπημένο" μοίρασμα της εξουσίας και του εδάφους ανάμεσα στις δυο πλευρές.

Είναι ένας συμβιβασμός που αντανακλά τους σημερινούς συσχετισμούς και τα ισοζύγια δυνάμεων που υπάρχουν ανάμεσα στις δυο πλευρές. Η ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη έχασε τον πόλεμο του '74 και την κυριαρχία πάνω στους Τουρκοκύπριους και ένα σημαντικό κομμάτι του νησιού. Οι Τουρκοκύπριοι και η τουρκική άρχουσα τάξη έχασαν τον οικονομικό και πολιτικό πόλεμο που συνεχίζεται από το '74 μέχρι σήμερα. Το σχέδιο αντανακλά αυτές τις πραγματικότητες και κρατά αυτές τις "ισορροπίες".

Αυτές οι "ισορροπίες" μπορεί να ενδιαφέρουν τις άρχουσες τάξεις των δύο πλευρών που συγκρούονται εδώ και δεκαετίες για τον έλεγχο του νησιού, και να θέλει η κάθε μία να το "εξισορροπήσει" περισσότερο στα δικά της συμφέροντα, αλλά δεν ενδιαφέρουν τους απλούς ανθρώπους των δύο πλευρών που ήταν αυτοί που πλήρωσαν το κόστος αυτής της σύγκρουσης και των πολέμων. Αυτοί είναι που θα πληρώσουν και πάλιν το κόστος μιας διευθέτησης που για να "εξισορροπήσει" τα συμφέροντα των αρχουσών τάξεων που εμπλέκονται στο κυπριακό θυσιάζει τις προσδοκίες και τα δικαιώματα των απλών ανθρώπων και των δύο πλευρών και δημιουργεί

προϋποθέσεις για νέες αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις στο μέλλον.

Έτσι, το σχέδιο Ανάν, ενώ προβλέπει με λεπτομέρειες τον τρόπο με τον οποίο θα μοιράζονται, τα πόστα και οι εξουσίες ανάμεσα στους ηγέτες της ελληνοκυπριακής και της τουρκοκυπριακής πλευράς και θα διαμορφώνονται αυτές οι λεπτές "ισορροπίες", για τους απλούς ανθρώπους προβλέπει δεκάδες χιλιάδες νέους πρόσφυγες, εσωτερικά σύνορα και διαιώνιση των διαχωριστικών γραμμών και των διακρίσεων. Προβλέπει μια σειρά από επισφαλείς και αμφισβητήσιμες διατάξεις που στην πράξη θα οδηγήσουν ξανά σε αντιπαραθέσεις και συγκρούσεις, ακόμα και ανάμεσα στους ίδιους τους απλούς ανθρώπους.

Για τα συμφέροντα βέβαια των μικρών και μεγάλων ιμπεριαλιστών που επεμβαίνουν στο νησί δεν αφήνει τίποτα το διφορούμενο ή το αμφισβητήσιμο. Οι "μητέρες πατρίδες" θα έχουν τα στρατεύματά τους και δικαίωμα επέμβασης στο νησί ενώ θα πάρουν και τα "δώρα" τους. Η Τουρκία παίρνει ξεκάθαρα την υποστήριξη της Ελλάδας και της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας για να μπει στην Ε.Ε., ενώ οι έλληνες καπιταλιστές προσβλέπουν σε μια μακρόχρονη περίοδο όπου η Τουρκία διαρκώς θα υποχρεώνεται να δίνει κάποιο αντάλλαγμα για να εξασφαλίσει την "ευρωπαϊκή θέση" της. Τα καλύτερα δώρα όμως τα παίρνουν οι αγγλοαμερικανοί αφού εξασφαλίζουν τις βάσεις, τους κατασκοπευτικούς σταθμούς και ότι άλλες διευκολύνσεις χρειάζονται, και μάλιστα με δημοψήφισμα αυτή τη φορά. Επιβάλλει ακόμη με εκβιαστικό τρόπο την Ε.Ε. αφού δεν θα ρωτηθεί ποτέ ουσιαστικά ο κόσμος αν θέλει ή όχι την ένταξη. Όλα αυτά είναι πακέτο σε μια απάντηση στα δημοψηφίσματα και ανεξάρτητα αν διαφωνείς ή συμφωνείς με κάποια από αυτά θα πρέπει να πεις ναι ή όχι σε όλα μαζί. Εκμεταλλεύονται την επιθυμία των απλών ανθρώπων στο νησί για ειρήνη και συμφιλίωση και προσπαθούν να περάσουν πακέτο μαζί και τα ιμπεριαλιστικά τους σχέδια.

Οι "αλλαγές" στο σχέδιο

Αυτή είναι η ουσία και η "φιλοσοφία" του σχεδίου Ανάν, την οποία οι εμπνευστές του χαρακτηρίζουν αδιαπραγμάτευτη. Προσπαθεί να κρατήσει τις ισορροπίες ανάμεσα στις άρχουσες τάξεις των δύο πλευρών με στόχο μια γρήγορη "διευθέτηση" του κυπριακού που να εξυπηρετεί τα "ζωτικά" συμφέροντα των ΗΠΑ". Δεν τους ενδιαφέρει αν αυτή η "διευθέτηση" έχει όλες τις προϋποθέσεις να εξελιχτεί και πάλι σε αντιπαραθέση που θα τροφοδοτεί το εθνικιστικό μίσος ή αν χιλιάδες απλοί άνθρωποι, Ελληνοκύπριοι, Τουρκοκύπριοι ή Τούρκοι μετανάστες θα πληρώσουν το κόστος μιας νέας μετακίνησης πληθυσμών και θα ξεριζωθούν από τα σπίτια τους. Γι' αυτούς οι άνθρωποι πάνω στο νησί είναι απλώς νούμερα και στατιστικά δεδομένα. Είναι μια φιλοσοφία πέρα για πέρα ιμπεριαλιστική και διαιρετική.

Οι τροποποιήσεις που πρότεινε ο Παπαδόπουλος δεν ακουμπούν αυτήν τη φιλοσοφία, ούτε είχαν σαν στόχο να κάνουν το σχέδιο πιο βιώσιμο και λειτουργικό όπως ισχυρίζεται, αλλά να το φέρουν πιο κοντά στα μέτρα της ελληνοκυπριακής πλευράς. Με τον ίδιον τρόπο και οι αλλαγές που πρότεινε ο Ερντογάν και ο Ταλάτ είχαν σαν στόχο να το κάνουν πιο τουρκικό.

Δεν οδηγεί πουθενά η προσπάθεια της κάθε πλευράς να εξασφαλίσει περισσότερα πλεονεκτήματα. Δεν θέλουμε ένα πιο ελληνικό σχέδιο. Αντίθετα εμείς σαν Ελληνοκύπριοι θα έπρεπε να ζητούμε από την κυβέρνηση μας, να δώσει περισσότερα στους Τουρκοκύπριους μετά από όσα τούς έχει κάνει όλα τα χρόνια πριν το '74. Το ότι η ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη έχασε τον πόλεμο του '74 δεν την μετατρέπει σε αθώο θύμα. Μέχρι τότε ήταν αυτή που καταπίεζε, έσφαζε και ξεριζωνε τους Τουρκοκύπριους από τα σπίτια τους.

Γι' αυτό και εμείς αντί να στηρίζουμε την κυβέρνηση μας για να πετύχει τους στόχους της, θα έπρεπε να αποκαλύπτουμε και τις δικές της ευθύνες για τους πολέμους και τις καταστροφές στην Κύπρο. Να καταγγέλλουμε τις υποκριτικές διακηρύξεις της για ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατικές

ευαισθησίες και καλή διάθεση, τη στιγμή που επιβάλλει πολιτικό, οικονομικό, ακόμη και πολιτιστικό εμπάργκο ενάντια στους Τουρκοκύπριους και απαιτεί το διώξιμο των τούρκων μεταναστών (αυτών που αποκαλούν έποικους) ξεριζώνοντας φτωχούς ανθρώπους που ζουν στην Κύπρο εδώ και πολλά χρόνια και που δεν έφταιξαν σε τίποτα, απλώς και μόνο για να εξασφαλίσει τη δημογραφική ισορροπία που θα της επιτρέπει να προβάλλει περισσότερες αξιώσεις.

Αν οι ηγέτες των δύο πλευρών είχαν καλή και ειλικρινή διάθεση, όπως δηλώνουν, δεν θα χρειαζόνταν καμιά μητέρα πατρίδα ή άλλον επιδιαιτητή για να βρουν τρόπους συνεννόησης και συνεργασίας με στόχο μια ειρηνική και δημοκρατική διευθέτηση του κυπριακού. Θα μπορούσαν να συμφωνήσουν σε κοινές διεκδικήσεις που να ενώνουν τους ανθρώπους των δυο πλευρών, όπως το κλείσιμο των βάσεων, η απαγόρευση στρατιωτικής χρήσης της Κύπρου ή ακόμη και σε ένα κοινό δημοψήφισμα μετά τη διευθέτηση του κυπριακού για ένταξη ή όχι στην Ε.Ε. χωρίς τα διλήμματα και τους εκβιασμούς που επιχειρεί η άρχουσα τάξη της κάθε πλευράς σήμερα και οι μεγάλοι ιμπεριαλιστές που επιβλέπουν αφ' υψηλού τη διαδικασία. Θα μπορούσαν αν ενδιαφέρονταν για τα συμφέροντα των απλών ανθρώπων να ακούσουν τη φωνή τους και να δράσουν με βάση τις επιθυμίες τους όπως αυτές έχουν εκφραστεί, ιδιαίτερα μετά τις 23 του Απρίλη πέρυσι.

Σήμερα έχουμε και στις δυο πλευρές αριστερά κόμματα στις κυβερνήσεις με διακηρυγμένες θέσεις ενάντια στον ιμπεριαλισμό και τις βάσεις, για συνεργασία, συμφιλίωση και αλληλοσεβασμό. Αντί όμως να προβάλλουν αυτές τις θέσεις σιωπούν για να κερδίσουν την εύνοια των ιμπεριαλιστών ελπίζοντας να τους βοηθήσουν να εξασφαλίσουν τις εθνικές επιδιώξεις της πλευράς τους. Αντί για συνεργασία και αλληλοκατανόηση συγκρούονται μεταξύ τους για να εξασφαλίσουν περισσότερα οφέλη για τη δική τους πλευρά. Ακόμη χειρότερα προσπαθούν να εξασφαλίσουν ότι σε περίπτωση μελλοντικής σύγκρουσης θα έχουν το πάνω χέρι. (Γι' αυτό γίνεται όλη η φασαρία για το από πού πηγάζει η κυριαρχία του νέου κράτους, γιατί από αυτό εξαρτάται σε περίπτωση μελλοντικής σύγκρουσης και απόσχισης του τουρκοκυπριακού συνιστώντος κράτους αν θα έχει διεθνή προσωπικότητα και θα αναγνωριστεί σαν ανεξάρτητο κράτος ή όχι. Γι' αυτό γίνεται η φασαρία για να μην υπάρχουν μόνιμες παρεκκλίσεις από αυτό που αποκαλούν "Ευρωπαϊκό κεκτημένο" για να μπορούν στο μέλλον να ανατρέψουν αυτή τη συμφωνία. Οι Βάσεις βέβαια που αποτελούν μόνιμη παρέκκλιση από αυτό το "κεκτημένο" ούτε που αναφέρονται.)

Είναι φανερό ότι με τέτοια διάθεση η όποια διευθέτηση υπάρξει δεν θα έχει καλύτερο τέλος απ' ότι η προηγούμενη που έκαναν. Ακόμη και οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές του σχεδίου μέσα στους ελληνοκύπριους μιλούν για αλλαγές που θα μπορούν να γίνουν ακόμη και μετά την υπογραφή συμφωνίας. Επικαλούνται βέβαια την ανάγκη να γίνει η συμφωνία πιο "βιώσιμη και λειτουργική" και ότι θα πρέπει να υπάρχει για αυτό η συναίνεση και των Τουρκοκυπρίων. Ξεχνούν ότι παρόμοια επιχειρήματα χρησιμοποίησαν και το 1960 - 63 για να αλλάξουν τις συμφωνίες της Ζυρίχης και οδήγησαν στη σύγκρουση. Και τότε προσπάθησαν, υποτίθεται, να εξασφαλίσουν τη συγκατάθεση των Τουρκοκυπρίων αλλά όταν δεν την πήραν επέβαλαν τις αλλαγές με τη βία, με το περιβόητο σχέδιο "Ακρίτας" του Γιωρκάτζη. Οι ίδιοι παράγοντες ακόμη και τα ίδια πρόσωπα πρωταγωνιστούν και σήμερα στις εξελίξεις, Ντενκτάς, Παπαδόπουλος, Κληρίδης, Ελληνική και Τουρκική κυβέρνηση, ΗΠΑ και Βρετανία. Δεν πρέπει να έχουμε καμιά εμπιστοσύνη ότι αυτοί που δημιούργησαν το κυπριακό πρόβλημα και το συντηρούσαν τόσα χρόνια μπορούν τώρα να το λύσουν, ειρηνικά και δημοκρατικά.

Βέβαια οι υποστηρικτές του σχεδίου έχουν σαν τελικό επιχείρημα ότι αυτά δεν μπορούν να γίνουν μέσα στην Ε.Ε. και ότι η ένταξη θα λειτουργήσει σαν καταλύτης. Ωστόσο ακόμα και οι ίδιοι αναγκάζονται να παραδεκτούν, ότι *"χωρίς την ένταξη στην Ε.Ε. το σχέδιο θα ήταν καταστροφικό"*. Μπορεί όμως η Ε.Ε. να αποτρέψει μια νέα καταστροφή και να εγγυηθεί την ειρήνη και τη δημοκρατία στο νησί; Δεν έχει περάσει πολύς καιρός από την κρίση στα Ίμια για να ξεχάσουμε ότι η Ελλάδα, μια χώρα μέλος της Ε.Ε. και η Τουρκία έφτασαν στα πρόθυρα του πολέμου εξαιτίας μιας βραχονησίδας.

Ακόμη δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το σχέδιο Ανάν δεν είναι κάποιο πρωτότυπο σχέδιο που εμφανίζεται για πρώτη φορά στον παγκόσμιο πολιτικό στίβο. Παρόμοια σχέδια, που για να εξυπηρετήσουν “τα ζωτικά συμφέροντα” των ιμπεριαλιστών επέβαλαν ένα “ισορροπημένο” μοίρασμα της χώρας και της εξουσίας ανάμεσα σε αντιμαχόμενες πλευρές, εφαρμόστηκαν με τις εγγυήσεις της Ε.Ε. του ΝΑΤΟ και των ΗΕ στη Βοσνία, στο Κόσσοβο, την Παλαιστίνη, το Λίβανο και αλλού. Δεν χρειάζεται παρά μια ματιά στο τι γίνεται σήμερα σε αυτές τις περιοχές για να δούμε πόση αξιοπιστία μπορούν να έχουν οι εγγυήσεις των ιμπεριαλιστών, είτε ονομάζονται Ε.Ε. είτε ΝΑΤΟ ή ακόμη και ΗΕ.

Το κίνημα μετά τις 23 Απρίλη

Το Σχέδιο Ανάν όχι μόνο αφήνει ανοικτές τις πόρτες για μελλοντικές αντιπαραθέσεις αλλά έχει δημιουργήσει και προβλήματα στο κίνημα επαναπροσέγγισης, ιδιαίτερα όπως αυτό εκφράστηκε μετά το άνοιγμα των συνόρων.

Μετά τις 23 του Απρίλη πέρυσι και το άνοιγμα των συνόρων γίναμε μάρτυρες ενός εκπληκτικού κινήματος φιλειρηνικής διάθεσης και συμφιλίωσης. Δεκάδες χιλιάδες απλοί άνθρωποι Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι, παρά και ενάντια στη θέληση της επίσημης πολιτικής ηγεσίας τους, πέρασαν στην άλλη πλευρά για να επισκεφτούν τα σπίτια τους και να συναντήσουν τους άγνωστους ως χθες “εχθρούς” τους.

Εκεί αντί να βρουν “εχθρούς” βρήκαν ανοιχτές πόρτες και τραπέζια στρωμένα να τους περιμένουν σε ένα φανταστικό πανηγύρι ειρήνης, συμφιλίωσης και αλληλεγγύης. Κουβέντιασαν ήσυχα και απλά και έδωσαν τις δικές τους λύσεις. Κάλεσαν τους παλιούς ιδιοκτήτες των σπιτιών τους να έλθουν και να ζήσουν μαζί. Να κτίσουν δίπλα ή να επεκτείνουν το παλιό σπίτι και να ζήσουν όλοι μαζί αρμονικά. Ξεχείλωσαν τα όρια και ξεπέρασαν τις απαγορεύσεις που έβαζαν οι επίσημες αρχές των δύο πλευρών. Γίναμε μάρτυρες σε εκπληκτικές ιστορίες όπως της τουρκοκύπριας που πρόσφερε τα κοσμήματα που βρήκε σπίτι της στην ελληνοκύπρια που τα είχε αφήσει το '74 ή τον ελληνοκύπριο πρόσφυγα που φιλοξένησε στο σπίτι του στο νότο τον τούρκο “έποικο” που έμενε στο σπίτι του στο βορρά με αποτέλεσμα να βρεθούν και οι δυο κατηγορούμενοι στα δικαστήρια και των δυο πλευρών. Το σχέδιο Ανάν όμως δεν επιτρέπει τέτοιες αβρότητες και γενναιοδωρίες. Προβλέπει ποσοστώσεις, όρους, προϋποθέσεις και χρονοδιαγράμματα για το πώς θα επιστρέψουν, τότε και ποιοι πρόσφυγες στα χωριά τους. Σημασία για τον Ανάν και τους αμερικανούς επιδιαιτητές δεν έχει το τι θέλουν οι απλοί άνθρωποι αλλά οι αναγκαίες “ισορροπίες” για τις άρχουσες τάξεις.

Το σχέδιο τους είναι διαποτισμένο από πάνω μέχρι κάτω με τέτοιες διαιρετικές διατάξεις που θα σπρώχνουν τον κόσμο να οχυρωθεί εθνικά μέσα στη δική του κοινότητα. Ενισχύει έτσι τα τείχη του εθνικισμού που μετά τις 23 του Απρίλη έπαθαν μια μεγάλη ρωγμή. Ήδη έχουμε δει τα πρώτα σημάδια μιας αναβίωσης του εθνικισμού και στις δυο πλευρές.

“Ενδοτικοί” εθνικιστές

Οι υποστηρικτές του Σχεδίου Ανάν κατηγορούν όσους αντιτίθενται σε αυτό ότι παίζουν το παιχνίδι του εθνικισμού. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι οι πολιτικές ηγεσίες των κομμάτων που απορρίπτουν το σχέδιο γιατί “είναι ετεροβαρές υπέρ Τουρκίας”, το κάνουν γιατί θέλουν μια πιο “ελληνική” λύση. Μερικοί μάλιστα από αυτούς θα ήθελαν αν ήταν δυνατό να εξαφανίσουν τους Τουρκοκύπριους από το νησί. Όσοι υποστηρίζουν το σχέδιο όμως δεν σημαίνει με κανένα τρόπο ότι είναι διεθνιστές ή περισσότερο δημοκράτες απέναντι στους Τουρκοκύπριους. Κάθε άλλο, στην πλειοψηφία τους είναι και αυτοί εθνικιστές, απλά είναι οπαδοί του “ρεαλισμού” που αναγνωρίζουν ότι σήμερα δεν μπορούμε να νικήσουμε τον εχθρό γι' αυτό θα πρέπει να κάνουμε υποχωρήσεις για να περισώσουμε ότι μπορούμε περισσότερο από τα ελληνοκυπριακά συμφέροντα.

Η όλη επιχειρηματολογία τους δεν στηρίζεται στο ότι πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι έχουν και οι Τουρκοκύπριοι δικαιώματα στο νησί και πρέπει να τα ασκούν ελεύθερα και ισότιμα αλλά στο ότι δεν μπορούμε να κάνουμε αλλιώς αφού προηγήθηκε η ήττα του '74 και τώρα πληρώνουμε το κόστος. Γι' αυτό όλοι επαναλαμβάνουν φράσεις όπως "οδυνηρός συμβιβασμός" και μας προειδοποιούν για πιθανές συνέπειες αν δεν ψηφίσουμε ναι.

Δεν είναι τυχαίο εξάλλου που όλοι αυτοί δεν κατάγγειλαν ποτέ το εμπάργκο εναντίον των Τουρκοκυπρίων, δεν οργάνωσαν ποτέ καμιά καμπάνια ενάντια στους εξοπλισμούς ή τους S-300, και σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις που η κόντρα με τον εθνικισμό της πλευράς μας, έφτασε σε ανοικτή σύγκρουση, ήταν τουλάχιστον απόντες.

Υπάρχουν ακόμη και εκείνοι, που υποστηρίζουν ότι έτσι και αλλιώς όλα τα σχέδια και οι συμφωνίες θα είναι ιμπεριαλιστικές αφού ζούμε στον καπιταλισμό, οπότε δεν έχουμε και πολλές επιλογές, ή θα πάμε με τους ιμπεριαλιστές ή θα πάμε με τους εθνικιστές. Αυτή η αντίληψη, στις περισσότερες περιπτώσεις κρύβει ένα συγκαλυμμένο εθνικισμό που λέει, ας μη χάσουμε σήμερα την ευκαιρία να πάρουμε πίσω όσα μπορούμε και βλέπουμε για το μέλλον. Στην καλύτερη περίπτωση είναι μια αντίληψη που δεν έχει καμιά εμπιστοσύνη στο κίνημα ότι μπορεί να είναι ένας αποφασιστικός παράγοντας στις πολιτικές εξελίξεις. Είναι μια αντίληψη που ενώ μιλά στο όνομα της εργατικής τάξης και του κινήματος ξεχνά τις δυνατότητες του κινήματος αλλά και τις επιτυχίες του. Ξεχνά ότι ήταν αυτό το κίνημα που ανάγκασε τον Ντενκτάς να ανοίξει τα σύνορα και το τι ακολούθησε. Ότι είναι αυτό το κίνημα που έδωσε ένα χαστούκι στον Ντενκτάς στις εκλογές του περασμένου Δεκέμβρη. Ξεχνά ότι ήταν οι 100.000 διαδηλωτές έξω από το τουρκικό κοινοβούλιο που ανάγκασαν τον Ερντογάν να πει όχι στον Μπους που ήθελε να χρησιμοποιήσει τις βάσεις στην Τουρκία για να κτυπήσει το Ιράκ. Ξεχνούν τις μεγαλειώδεις διαδηλώσεις ενάντια στον πόλεμο και τα ιμπεριαλιστικά σχέδια του Μπους σε ολόκληρο το κόσμο. Ξεχνά την εκπληκτική ανατροπή στις πρόσφατες ισπανικές εκλογές και τη συντριβή του Αθνάρ που ήταν ο πιστότερος σύμμαχος των Μπους και Μπλερ.

Το δίλημμα με τους εθνικιστές ή τους ιμπεριαλιστές, είναι ψεύτικο. Ούτε με τους εθνικιστές ούτε με τους ιμπεριαλιστές, με το κίνημα. Όλος αυτός ο κόσμος που δηλώνει όχι στο σχέδιο Ανάν που ξεπερνά το 80% δεν σημαίνει ότι αντιδρά στο σχέδιο Ανάν επειδή θέλει ένα πιο "ελληνικό" σχέδιο. Ένα σημαντικό κομμάτι από αυτό τον κόσμο, κυρίως από την αριστερά αντιδρά επειδή φοβάται ότι μπορεί στο τέλος να έχουμε μια επανάληψη του παρελθόντος με τους πολέμους, τις σφαγές και τους πρόσφυγες. Αντιδρά επειδή δεν έχει καμιά εμπιστοσύνη στους αγγλοαμερικάνους ότι θα φέρουν την ειρήνη στην Κύπρο, επειδή δεν θέλει τις βάσεις, επειδή δεν πείθεται από την Ευρώπη του κεφαλαίου, του πολέμου και του ρατσισμού, επειδή δεν εμπιστεύεται τους υποκριτές πολιτικούς ηγέτες, που μέχρι χθες του σέρβιραν εθνικιστικά και πολεμοκάπηλα συνθήματα και σήμερα παριστάνουν τα περιστέρια της ειρήνης και τους αγγέλους της συμφιλίωσης, και της επαναπροσέγγισης.

Δεν πρέπει να χαρίσουμε όλον αυτόν τον κόσμο στους εθνικιστές. Μπορούμε και πρέπει να τον κερδίσουμε σε ένα αντιιμπεριαλιστικό και διεθνιστικό όχι. Ένα όχι που να στρέφεται πρώτα και κύρια ενάντια στους εθνικιστές, ενδοτικούς και απορριπτικούς της δικής μας πλευράς, που να πιέζει για παραχωρήσεις στην άλλη πλευρά, που να προωθεί τη συμφιλίωση και συνεργασία των απλών ανθρώπων των δύο πλευρών.

Παράθυρο για κοινή δράση;

Τέλος υπάρχουν και εκείνοι που πιστεύουν ότι το σχέδιο Ανάν ανοίγει ένα παράθυρο για κοινή δράση και συνεργασία των απλών ανθρώπων των δύο πλευρών και εξελικτικά μέσα από αυτό θα φτάσουμε σε κάτι καλύτερο. Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης υποτιμούν όχι μόνο τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα του σχεδίου αλλά και τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της σύγκρουσης στην ίδια την

Κύπρο. Αγνοούν τους ανταγωνισμούς και τις συγκρούσεις των αρχουσών τάξεων των δύο πλευρών για έλεγχο του νησιού, που ήταν η βασική αιτία που οδήγησε στους πολέμους και τις συγκρούσεις. Αυτή η σύγκρουση δεν σταμάτησε ποτέ. Ο πόλεμος, άλλοτε με στρατιωτικά και άλλοτε με πολιτικά και οικονομικά μέσα συνεχίστηκε αμείωτος όλα αυτά τα χρόνια. Δεν πρέπει να τους έχουμε καμιά εμπιστοσύνη ότι "έμαθαν" από τα λάθη του παρελθόντος. Δεν πρόκειται για "λάθη" αλλά για συγκροτημένη και μελετημένη πολιτική που εφάρμοσαν για να εξασφαλίσουν τα δικά τους συμφέροντα εναντίον της άλλης πλευράς. Εξάλλου η ίδια η διαδικασία των διαπραγματεύσεων και οι διπλωματικές μανούβρες και τρικλοποδιές που χρησιμοποιεί ακόμη και σήμερα ο ένας εναντίον του άλλου είναι η καλύτερη απόδειξη για τις διαθέσεις που έχουν.

Με αυτές τις προϋποθέσεις είναι πιο πιθανό με το σχέδιο Ανάν να ανοίξει η πόρτα για να ξαναγυρίσουμε σε ψυχροπολεμικές εποχές και στην κυριαρχία του εθνικισμού παρά σε μια περίοδο ειρηνικής συνεργασίας και συνεννόησης μεταξύ των δύο πλευρών.

Ακόμη με βάση το σχέδιο Ανάν προβλέπεται ότι θα συνεχίσουν να υπάρχουν περιορισμοί όχι μόνο στην εγκατάσταση, αλλά και στη διακίνηση ανάμεσα στα δύο συνιστώντα κράτη της Ενωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα υπάρχει κόσμος που δεν θα επιτρέπεται να πάει στην άλλη πλευρά ενώ η διαδικασία για επιστροφή των προσφύγων θα πάρει πολλά χρόνια. Όλα αυτά βέβαια προϋποθέτουν ότι θα υπάρχουν σημεία ελέγχου για να επιτηρούν την εφαρμογή αυτών των περιορισμών.

Δεν εξαρτάται λοιπόν από το σχέδιο Ανάν η ύπαρξη κοινής δράσης ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων εργαζομένων. Δεν εξαρτάται καν από το αν θα ζούμε και θα δουλεύουμε μαζί. Αυτό από μόνο του δεν είναι αρκετό. Εξαρτάται από το αν υπάρχουν εκείνες οι πολιτικές δυνάμεις που μπορούν να πάρουν πρωτοβουλίες που ενώνουν τους απλούς ανθρώπους των δύο πλευρών και να οργανώσουν αυτή τη κοινή δράση.

Κοινή δράση

Η δυνατότητα για τέτοιες πρωτοβουλίες και κοινή δράση σήμερα είναι μεγαλύτερη παρά ποτέ. Και οι Τουρκοκύπριοι έχουν παρόμοιες ανησυχίες και φοβούνται μήπως με τη νέα διευθέτηση καταλήξουμε σε επανάληψη του παρελθόντος. Μπορεί να φαίνεται ότι δέχονται το σχέδιο Ανάν, αλλά αυτό οφείλεται στο ότι δεν τους δόθηκε οποιαδήποτε εναλλακτική επιλογή. Αντίθετα βρίσκονται συνέχεια κάτω από την απειλή να χειροτερέψει η θέση τους αν η ελληνοκυπριακή πλευρά ενταχθεί στην Ε.Ε. χωρίς αυτούς.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι θα προτιμούσαν μια διευθέτηση που δεν θα είχε μέσα τις βάσεις, τη στρατιωτική χρήση του νησιού, που θα έδινε τη δυνατότητα στους απλούς ανθρώπους να είναι οι ίδιοι που θα αποφασίσουν για τη μοίρα τους και όχι κάποιοι υψηλοί επιδιαιτητές, που δεν θα ήταν αποτέλεσμα εκβιασμών και πιέσεων. Θα προτιμούσαν μια διευθέτηση με πραγματικά ελεύθερη επικοινωνία και συνεργασία.

Η πραγματική αγωνία τους είναι μήπως η "άλλη" πλευρά χρησιμοποιήσει αυτές τις ελευθερίες, και την οικονομική και πολιτική υπεροχή της, για να τους επιβάλει τη θέληση της όπως έκανε στο παρελθόν. Αυτό όμως δεν εξασφαλίζεται ούτε με εγγυήσεις των μητέρων πατρίδων, όπως φάνηκε από το παρελθόν, ούτε από την Ε.Ε. που έχει στηρίξει και τροφοδοτήσει όλους τους πολέμους ακόμη και μέσα στην ίδια την Ευρώπη. Η μόνη εγγύηση και ασφάλεια που μπορεί να υπάρξει είναι η αντίσταση του κινήματος μέσα στην ίδια την Κύπρο, την Ελλάδα και την Τουρκία, ενάντια στον εθνικισμό.

Αυτή είναι και η μεγάλη διαφορά του σήμερα από το 1960. Τότε δεν υπήρχε κανένα τέτοιο κίνημα. Και στις δυο πλευρές οι εθνικιστές ήταν κυρίαρχοι. Η αριστερά τούς ακολούθησε και επέτρεψε να

γίνουν σφαγές, εθνικά ξεκαθαρίσματα και να κυριαρχήσει το μίσος και η καχυποψία ανάμεσα στους απλούς ανθρώπους των δυο πλευρών. Σήμερα υπάρχει η δυναμική ενός κινήματος που επέβαλε το άνοιγμα των συνόρων, που έκανε τις πολιτικές ηγεσίες και των δυο πλευρών να τρέχουν να το μαζέψουν γιατί ξεπέρασε κατά πολύ τα όρια ασφαλείας που επέβαλαν οι ίδιοι και έχασαν τον έλεγχο πάνω του.

Σήμερα υπάρχει ακόμη ένα παγκόσμιο κίνημα που αντιστέκεται στα σχέδια των ιμπεριαλιστών σε ολόκληρο τον κόσμο. Που αντιστέκεται στις πολεμικές εκστρατείες των Μπους και Μπλερ, στους G8, στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στην Ε.Ε. του κεφαλαίου, του πολέμου και του ρατσισμού. Ένα κίνημα που πέρυσι στις 15 του Φλεβάρη κατέβασε στους δρόμους 30 εκατομμύρια διαδηλωτές, σε μια παγκόσμια διαδήλωση ενάντια στον πόλεμο στο Ιράκ. Που συντονίζεται μέσα από το Ευρωπαϊκό και το Παγκόσμιο Κοινωνικό Φόρουμ.

Η αντίσταση στα σχέδια των ιμπεριαλιστών στη Κύπρο είναι μια μάχη που τη δίνουμε μαζί με αυτό το κίνημα.

Το πραγματικό δίλημμα δεν είναι το ναι ή το όχι στο δημοψήφισμα για το σχέδιο Ανάν αλλά αν θέλουμε πραγματικά την ειρήνη και τη δημοκρατία στην Κύπρο ή αν βάζουμε όρους και προϋποθέσεις για να τα δεχτούμε. Το πραγματικό ερώτημα για τους Ελληνοκύπριους είναι αν αναγνωρίζουν στους Τουρκοκύπριους το δικαίωμα να αποφασίσουν οι ίδιοι αν θέλουν και με ποιο τρόπο να ζήσουμε μαζί. Δεν υπάρχει ειρηνική συνύπαρξη με το ζόρι, με εκβιασμούς και απειλές. Αν οι ελληνοκύπριοι υποστηρικτές του σχεδίου Ανάν αφιέρωναν το μισό χρόνο και τη μισή προσπάθεια που κάνουν σήμερα για να προβάλλουν το σχέδιο, στον αγώνα ενάντια στο εμπάργκο, ενάντια στους εξοπλισμούς και τον ελληνοκυπριακό εθνικισμό, ενάντια στους ιμπεριαλιστές και τις βάσεις, θα είχαν προσφέρει πολύ μεγαλύτερη υπηρεσία στην προσπάθεια για συμφιλίωση και ενότητα των απλών ανθρώπων των δυο πλευρών και στη προσπάθεια για μια πραγματικά δημοκρατική και ειρηνική διευθέτηση του Κυπριακού.

Γι αυτό και το όχι στο σχέδιο Ανάν δεν πρέπει να το βλέπουμε απλά σαν την απάντηση στο δημοψήφισμα αλλά σαν μέρος μιας συνολικότερης προσπάθειας για το κτίσιμο ενός τέτοιου κινήματος επαναπροσέγγισης. Υπάρχει κόσμος που λέει όχι στην επιδιαιτησία των αμερικανών, που λέει όχι στην παρέμβαση των “μητέρων πατρίδων”, που λέει όχι στις βάσεις, στη στρατιωτική χρήση του νησιού μας, που λέει όχι στην ένταξη στην Ε.Ε., που θέλει μια πραγματικά ισότιμη και ειλικρινή αντιμετώπιση των απλών ανθρώπων της άλλης πλευράς. Μπορεί κάποιοι από αυτούς να θέλουν να ψηφίσουν ναι στο δημοψήφισμα αλλά είναι έτοιμοι να δράσουν σε σχέση με αυτά που διαφωνούν.

Εκείνο που χρειάζεται είναι κάποιος να πάρει πρωτοβουλίες και να οργανώσει τη κοινή δράση ενάντια σε όλ' αυτά. Κοινή δράση που να στρέφεται ενάντια στον εθνικισμό και στις άρχουσες τάξεις και των δύο πλευρών. Κοινή δράση που να μας συνδέει με το παγκόσμιο κίνημα που αντιστέκεται στα σχέδια των ιμπεριαλιστών. Ένα τέτοιο κίνημα βέβαια δεν μπορεί να κτιστεί άμα ξεκινά από το ναι στα σχέδια των ιμπεριαλιστών για τη Κύπρο. Αντίθετα χρειάζεται ένα δυνατό, διεθνιστικό όχι από τους υποστηρικτές της ειρήνης και στις δύο πλευρές.

Δεν είναι ουτοπία ένα τέτοιο κίνημα. Ήδη κάποια πρώτα δείγματα μιας τέτοιας προσπάθειας τα είδαμε τα τελευταία χρόνια, και ιδιαίτερα μετά το άνοιγμα των συνόρων. Το πανσυνδικαλιστικό φόρουμ ήταν μια σωστή πρωτοβουλία αν και σήμερα είναι αδρανοποιημένο εξαιτίας του ότι ελέγχεται από τα αριστερά κόμματα που συγκυβερνούν και στις δύο πλευρές. Θετικές είναι και άλλες δικοινοτικές εκδηλώσεις που οργανώνουν νεολαιίστικες, γυναικείες, πολιτιστικές και άλλες οργανώσεις. Πολύ σημαντικές ήταν και οι εκδηλώσεις που οργάνωσε η “Δικοινοτική Πρωτοβουλία Ενάντια στον Εθνικισμό και τον Πόλεμο” πέρυσι το καλοκαίρι όπως τα κοινά μνημόσυνα για τα αθώα

θύματα, Τουρκοκύπριους και Ελληνοκύπριους, των πολέμων στη Κύπρο, στο κοιμητήριο Κωνσταντίνου και Ελένης και στη Μουράταγα. Όπως ήταν το κάμπινγκ ειρήνης στο Λιμνίτη, η κοινή διαδήλωση ενάντια στις βάσεις και τις κεραίες στο Ακρωτήρι, η συμμετοχή στη παγκόσμια αντιπολεμική διαδήλωση στις 20 Μάρτη.

Σε μια τέτοια προοπτική είναι που πρέπει να στραφούμε και να συντονιστούμε Έλληνες και Τούρκοι, αν θέλουμε να εξασφαλίσουμε την ειρήνη στο νησί και να κτίσουμε τις προϋποθέσεις για να ξεφορτωθούμε οριστικά όλους αυτούς που προκαλούν τους πολέμους, τις καταστροφές, τα εθνικά ξεκαθαρίσματα, τη φτώχεια και την καταπίεση.

Η Εργατική Δημοκρατία είναι δεσμευμένη σε μια τέτοια προσπάθεια και έχει πάρει την πρωτοβουλία για τη συγκρότηση μιας διεθνιστικής πλατφόρμας οργανώσεων και ακτιβιστών και από τις δύο πλευρές με στόχο την παρέμβαση στις πολιτικές εξελίξεις γύρω από το κυπριακό, αλλά και ευρύτερα για το κτίσιμο μιας αντι-ϊμπεριαλιστικής και αντικαπιταλιστικής αριστεράς και καλεί όσους βλέπουν σε μια τέτοια κατεύθυνση να το κάνουμε μαζί.

Οργάνωση Εργατική Δημοκρατία

Απρίλης 2004

[Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση](#), [Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση](#), [Ηλεκτρονικά Άρθρα](#), [Εργατική Δημοκρατία \(Ομάδα\)](#), [Κυπριακό Πρόβλημα](#), [Σχέδιο Ανάν](#), [Δεκαετία 2000-2009](#), [2004](#), [Λευκωσία \(νότια\)](#), [Λευκωσία](#)

From:

<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο

Cyprus Movements Archive

Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:

https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:ergatikidimokratia:annan_oxi&rev=1624699641

Last update: 2025/04/20 19:41

